

14 Mai 2024

Yr Arglwydd Michael Grade

Cadeirydd

Ebost: michael.grade@ofcom.org.uk

Drwy ebost

Annwyl Delyth,

Ymateb Ofcom i adroddiad Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg, Chwaraeon a Chysylltiadau Rhyngwladol Senedd Cymru ‘Y Sefyllfa sydd Ohoni: Darlledu Gwasanaeth Cyhoeddus yng Nghymru.’

Diolch am adroddiad y pwyllgor ‘**Y Sefyllfa sydd Ohoni: Darlledu Gwasanaeth Cyhoeddus yng Nghymru**’, a gyhoeddwyd ar 25 Mawrth 2024 ac am y cyfle i ymddangos gerbron y pwyllgor yr hydref diwethaf. Fe wnaethom ddarllen yr adroddiad gyda diddordeb, ac rydym yn ddiolchgar am waith craffu parhaus y Pwyllgor ar Ddarlledu Gwasanaeth Cyhoeddus a gwaith Ofcom yng Nghymru, a’i farn am hynny.

Cyn ymateb i’r argymhellion penodol yn yr adroddiad sy’n ymwneud â gwaith Ofcom, roeddwn am dynnu eich sylw at waith diweddar a fydd o ddiddordeb i’r Pwyllgor. Yn gyntaf, rydym yn edrych ar sut mae cyfryngau lleol yn esblygu a beth mae cynulleidfaoedd ei angen ac yn ei werthfawrogi gan wasanaethau lleol. Rydym yn bwriadu cyhoeddi adroddiad cychwynnol fis nesaf a fydd yn cynnwys canfyddiadau’r ymchwil ansoddol rydym wedi’i chynnal gyda chynulleidfaoedd ar draws gwledydd a rhanbarthau’r DU, gan gynnwys grŵp ffocws yn Llandeilo. Byddwn wedyn yn cyhoeddi adroddiad terfynol, gan gynnwys ein barn am effaith y BBC ar sectorau newyddion lleol, cyn diwedd y flwyddyn hon.

Ar ben hynny, byddwn yn cyhoeddi cylch gorchwyl ar gyfer ein hadolygiad diweddaraf o Gyfryngau Gwasanaeth Cyhoeddus cyn gwyliau’r haf. Bydd ein hadolygiad yn adeiladu ar y cyfoeth o wybodaeth sydd gennym am yr hyn mae cynulleidfaoedd yn ei werthfawrogi gan gyfryngau gwasanaeth cyhoeddus – gan gynnwys newyddion a rhaglenni dibynadwy a chywir sy’n dod â ni at ei gilydd ac sy’n taro tant â chynulleidfaoedd y DU, gan adlewyrchu’r amrywiaeth ar draws gwledydd a rhanbarthau’r DU. Byddwn yn edrych ar sut mae’r darlledwyr gwasanaeth cyhoeddus wedi darparu ar gyfer cynulleidfaoedd dros y pum mlynedd diwethaf a’r hyn y gallwn ei wneud i gefnogi’r gwaith o ddarparu cynnwys cyfryngau gwasanaeth cyhoeddus yn gyffredinol dros y degawd nesaf a thu hwnt, yng ngoleuni’r newidiadau cyflym parhaus mewn defnydd a datblygiadau technolegol. Yn benodol, nodwn fod y gyfran gynyddol o gynnwys a ddefnyddir ar-lein ac ehangder y gwasanaethau sydd ar gael wedi rhoi pwysau sylweddol ar y model ariannu drwy hysbysebu ar gyfer darlledu gwasanaeth cyhoeddus a’r angen i bob darlledwr gwasanaeth cyhoeddus gystadlu â gwasanaethau byd-eang. Bydd yn bwysig ystyried unrhyw ofynion ychwanegol ar y Darlledwyr Gwasanaethau Cyhoeddus yn y dyfodol yn y cyd-destun hwn.

Byddwn hefyd yn edrych ar sut mae darparwyr cyfryngau gwasanaeth cyhoeddus yn darparu ar gyfer cynulleidfaoedd yn y gwledydd a’r rhanbarthau, sut mae cynnwys cyfryngau gwasanaeth cyhoeddus yn cynrychioli amrywiaeth y DU a sut mae’r manteision yn cael eu lledaenu ar draws y DU. Rydym yn disgwyl cyhoeddi canfyddiadau ein hadolygiad o berfformiad y gorffennol yn ddiweddarach eleni, ac

fe'i dilynir gan ein hargymhellion yng ngwanwyn 2025. Mae ein tîm yng Nghymru yn edrych ymlaen at ymgysylltu â'r pwyllgor ar y materion pwysig hyn yn nes ymlaen yn y flwyddyn.

Mae 'Y Sefyllfa sydd Ohoni: Darlledu Gwasanaeth Cyhoeddus yng Nghymru' yn cynnwys pum argymhelliad ar gyfer Ofcom ac mae ein hymateb wedi'i nodi isod. Os bydd angen rhagor o wybodaeth ar y Pwyllgor, mae croeso i chi gysylltu â mi.

Argymhelliad 8. Dylai Ofcom fod yn uchelgeisiol wrth reoleiddio'r BBC i sbarduno gwelliannau i gynrychiolaeth a phortreadu pobl yng Nghymru gan y BBC. Dylai'r BBC ac Ofcom adrodd yn ôl i'r Pwyllgor hwn cyn diwedd y Chweched Senedd i adrodd ar ei gynnydd.

Mae Trwydded Weithredu Ofcom yn adnodd allweddol o ran sut rydym yn rheoleiddio Gwasanaethau Cyhoeddus y BBC yn y DU. Ar ôl ymgynghori, fe wnaethom gyflwyno trwydded newydd ar 23 Mawrth 2023. Mae'n cynnwys yr amodau rheoleiddio y mae Ofcom yn credu sy'n briodol ar gyfer mynnu bod y BBC yn:

- cyflawni ei Genhadaeth a hyrwyddo pedwar o'i Ddibenion Cyhoeddus;¹
- sicrhau y darperir allbwn a gwasanaethau unigryw; a
- sicrhau bod cynulleidfaoedd yng Nghymru, Lloegr, yr Alban a Gogledd Iwerddon yn cael gwasanaeth da.

Mae'r Drwydded Weithredu yn gosod gofynion penodol mewn perthynas â Diben Cyhoeddus (4), sef:

Adlewyrchu, cynrychioli a gwasanaethu cymunedau amrywiol holl wledydd a rhanbarthau'r Deyrnas Unedig, ac wrth wneud hynny, cefnogi'r economi greadigol ledled y Deyrnas Unedig.

Mae'r rhain yn cynnwys cwotâu meintiol ynghyd â gofynion mwy cyffredinol sy'n ymwneud â genres penodol yn Gymraeg ac yn Saesneg ar y radio, ar y teledu ac ar-lein. Er enghraifft, mae [amod 4.51 y drwydded](#) yn ei gwneud yn ofynnol i'r BBC ddarparu cynnwys sydd o ddiddordeb ac yn berthnasol i gynulleidfaoedd yng Nghymru, gan gynnwys amrywiaeth eang o gynnwys sy'n adlewyrchu diwylliant Cymru, ar draws gwasanaethau teledu, radio ac ar-lein y BBC. Mae rhagor o fanylion i'w cael yn adran A6 yr Atodiad i'r [Datganiad Moderneiddio Trwydded Weithredu'r BBC](#). Fel y gwyddoch, ym mis Ionawr, fe wnaethom gyhoeddi ein [penderfyniad terfynol](#) ar gais y BBC i ehangu allbwn BBC Radio Cymru 2. O ganlyniad i'n dadansoddiad, fe wnaethom benderfynu y gallai'r BBC fwrw ymlaen â'i gynnig i ymestyn oriau BBC Radio Cymru 2 fel ei fod yn dod yn Wasanaeth Cyhoeddus yn y DU yn ei rinwedd ei hun, ac aeth Ofcom ati i ddiweddarau'r Drwydded Weithredu gydag amodau newydd ar gyfer y gwasanaeth.

Mae Ofcom hefyd yn adolygu perfformiad y BBC yn erbyn gofynion y Drwydded Weithredu bob blwyddyn yn ein Hadroddiad Blynyddol a gyhoeddir gennym bob blwyddyn ddiwedd yr hydref (fel y nodir yn ein Cynllun Gwaith). Y llynedd, fe wnaethom hefyd gynnwys gwybodaeth ychwanegol am bob un o'r gwledydd, gan gynnwys Cymru, ac rydym yn bwriadu gwneud hyn mewn Adroddiadau Blynyddol ar y BBC yn y dyfodol hefyd. Rydym yn disgwyl y bydd Adroddiadau Blynyddol 2023-24 a 2024-25 ar y BBC ar gael i'r pwyllgor cyn diwedd y Chweched Senedd. Ar ben hynny, ym mis Tachwedd 2023, fe wnaethom gyhoeddi ein [Hadolygiad o Gynulleidfaoedd y BBC](#) er mwyn deall yn well pa ffactorau sydd o bosib yn sbarduno lefelau bodlonrwydd is yn y BBC ymysg grwpiau economaidd-gymdeithasol D ac E. Aethom ati i gynnal ymchwil newydd gyda chynulleidfaoedd D ac

¹ Mae pedwar o'r Dibenion Cyhoeddus yn canolbwyntio ar gynulleidfaoedd yn y DU ac mae'r pumed wedi'i anelu at gynulleidfaoedd rhyngwladol.

E, gan gynnwys cyfweiliadau a grwpiau ffocws manwl ledled y DU (Y Trallwng a Chaerdydd yng Nghymru), a chynnal dadansoddiad pellach ar yr wybodaeth a'r data helaeth rydym yn ei chasglu ar hyn o bryd ynghylch y BBC. Roedd hwn yn adolygiad thematig ar agwedd benodol ar berfformiad y BBC ac rydym yn cynnal yr adolygiadau hyn pan fyddwn yn credu bod angen gwneud hynny. Bydd adolygiadau thematig eraill yn dilyn maes o law.

Argymhelliad 10. Dylai Ofcom gynnwys gofyniad i drwydded Channel 3 yng Nghymru gynhyrchu cyfran fwy o gynnwys rhwydwaith yng Nghymru. Dylai adrodd yn ôl i'r Pwyllgor yn amlinellu sut y bydd yn gwneud hyn.

Mae trwydded Channel 3 ar gyfer Cymru yn gosod dyletswyddau ar ddeiliad y drwydded i gynhyrchu a darlledu symiau penodol o gynnwys rhanbarthol penodol yng Nghymru ac ar ei chyfer. Mae'r drwydded hefyd yn cynnwys gofyniad bod o leiaf 35 y cant o gynnwys rhwydwaith gwreiddiol yn cael ei wneud y tu allan i ardal yr M25. Fodd bynnag, nid oes gennym bŵer i bennu, fel rhan o'r amod hwnnw, leoliadau daearyddol penodol y tu allan i ardal yr M25 lle dylai cynhyrchu o'r fath ddigwydd.

Argymhelliad 12. Dylai Ofcom adolygu'n barhaus y sylw a roddir i faterion polisi datganoledig mewn newyddion rhwydwaith yn y DU. Dylai adrodd yn ôl i'r Pwyllgor yn amlinellu sut y bydd yn gwneud hyn.

Fel y bydd y Pwyllgor yn ei wybod, comisiynodd Ofcom yr Athro Stephen Cushion o Brifysgol Caerdydd a Dr Richard Thomas o Brifysgol Abertawe yn 2021 i ddadansoddi pa mor dda mae darparwyr newyddion rhwydwaith y DU yn rhoi gwybod am faterion polisi datganoledig ar deledu ac ar-lein. Fe wnaeth yr Athro Cushion ategu dadansoddiad manwl o gynnwys darllediadau ym mis Mehefin a mis Gorffennaf 2021 gyda chyfweiliadau gydag uwch olygyddion o bob darlledwr er mwyn deall eu dewisiadau golygyddol yn well.

Daeth yr adroddiad i'r casgliad fod darparwyr newyddion rhwydwaith wedi cynyddu'r sylw maent yn ei roi i faterion datganoledig o'i gymharu â 2015 a 2016. Dywed bod "*hyn yn bennaf o ganlyniad i Covid-19, a ddaeth â datganoli i'r amlwg yng ngwleidyddiaeth y DU*". Fodd bynnag, dangosodd y dadansoddiad o gynnwys nad oedd tua 40% o'r eitemau yn cynnwys unrhyw gyfeiriad at berthnasedd datganoli, fel datgan a oedd polisi'n ymwneud â Lloegr yn unig. Canfu'r dadansoddiad hefyd fod newyddion teledu'r BBC yn cynnwys llawer mwy o gyfeiriadau at bwerau datganoledig na darparwyr newyddion rhwydwaith eraill, ac roedd newyddion ar-lein y BBC yn cyfeirio'n fwy penodol at berthnasedd materion datganoledig na newyddion teledu.

Fel y soniwyd yn gynharach, byddwn yn edrych ar ddefnydd cynulleidfaoedd ac agweddau tuag at newyddion lleol, cenedlaethol, y DU a rhyngwladol yn ein hadolygiadau o gyfryngau lleol a Chyfryngau Gwasanaeth Cyhoeddus. Rydym hefyd yn monitro agweddau cynulleidfaoedd a'r defnydd o newyddion yn barhaus er mwyn cyfrannu at ein gwaith. gan dynnu ar ein hymchwil helaeth. Rydym hefyd yn ymgysylltu'n rheolaidd â'r darlledwyr gwasanaeth cyhoeddus i drafod sut maent yn cysylltu â chynulleidfaoedd, gan gynnwys ein hymchwil ar adroddiadau newyddion datganoledig a boddhad cynulleidfaoedd.

Argymhelliad 13. Dylai Ofcom ddefnyddio'r pwerau rheoleiddio presennol i wella'r sylw a roddir i faterion polisi datganoledig mewn newyddion rhwydwaith. Dylai adrodd yn ôl i'r Pwyllgor yn amlinellu sut y bydd yn gwneud hyn.

Mae ein hadolygiad o Gyfryngau Gwasanaeth Cyhoeddus a'r Adolygiad o Gyfryngau Lleol yn seiliedig ar ein hymchwil i fodlonrwydd cynulleidfaoedd a'u barn ynghylch pa mor dda mae darlledwyr gwasanaeth cyhoeddus yn darparu cynnwys a gwasanaethau sy'n diwallu eu hanghenion a'u diddordebau (gan gynnwys yn y gwledydd a'r rhanbarthau).

Mae penderfyniadau golygyddol unigol ynghylch cynnwys rhaglenni newyddion rhwydwaith yn nwylo'r darlledwyr, nid Ofcom. Mater iddyn nhw yw penderfynu beth i'w gynnwys yn eu rhaglenni a sut y dylid ei gyflwyno. Mae cydymffurfio â'r safonau yng Nghod Darlledu Ofcom yn agwedd bwysig ar berfformiad darlledwyr gwasanaeth cyhoeddus. Mae'r rhain yn cynnwys rheolau mewn perthynas â chywirdeb dyladwy a didueddrwydd dyladwy newyddion. Rydym yn ystyried pob cwyn a gawn am y materion hyn yn unol â'r gweithdrefnau rydym wedi'u cyhoeddi.

Argymhelliad 14. Dylai Ofcom wella ei ddadansoddiad o'r ddarpariaeth cyfryngau yng Nghymru, gan gynnwys drwy gynyddu lefelau staffio yng Nghymru.

Mae Ofcom yn cynnal gwaith ymchwil a dadansoddi helaeth a rheolaidd ar ddarpariaeth y cyfryngau ledled y DU. Er enghraifft, mae adroddiadau Cyfryngau'r Genedl Ofcom yn cael eu cyhoeddi bob blwyddyn. Mae'r adroddiadau'n tynnu sylw at dueddiadau allweddol yn y sector cyfryngau ac yn nodi sut mae cynulleidfaoedd yn cael eu gwasanaethu yn y DU gan amrywiaeth o wasanaethau teledu a radio sy'n cael eu darlledu, yn ogystal â gwasanaethau ffrydio sain a fideo ar-lein. Mae ein hadroddiadau ar wahân ar gyfer Cymru, Gogledd Iwerddon, a'r Alban yn ymdrin â themâu a materion penodol sy'n berthnasol i'r gwledydd hynny.

Mae gwaith ymchwil blynyddol arall Ofcom yn cynnwys: Traciwr Perfformiad y BBC a Traciwr Plant y BBC sy'n edrych ar agweddau tuag at y BBC yng nghyd-destun y ddarpariaeth cyfryngau ehangach; y Traciwr Cyfryngau Gwasanaeth Cyhoeddus sy'n edrych ar farn cynulleidfaoedd am ddarparwyr darlledu gwasanaeth cyhoeddus; yr Arolwg Cael Gafael ar Newyddion sy'n tracio agweddau cynulleidfaoedd a defnydd ar draws llwyfannau o ddarparwyr newyddion; ac arolygon Sain a Fideo ar-alw sy'n rhoi mwy o wybodaeth am ddarparwyr cyfryngau ar-lein.

Rydym hefyd yn comisiynu ymchwil bwrpasol yn rheolaidd. Er enghraifft, fel rhan o'r adolygiad o gyfryngau lleol, fe wnaethom gyhoeddi ymchwil canfyddiadau meintiol ym mis Rhagfyr 2023 a byddwn yn cyhoeddi canfyddiadau ymchwil ansodol ym mis Mehefin. Yn ogystal, mae gennym arbenigwyr sy'n dadansoddi ffynonellau data'r diwydiant gan gynnwys [Barb](#), [RAJAR](#) ac [Ipsos Iris](#). Mae prosiectau ymchwil yn cael eu rheoli gan dîm Ymchwil a Gwybodaeth Ofcom, y mae rhai ohonynt wedi'u lleoli y tu allan i Lundain, gan gynnwys yn swyddfeydd y gwledydd. Ceir cymorth a mewnbwn ychwanegol gan gydweithwyr eraill yn y gwledydd ac felly nid ydynt yn dibynnu ar lefelau staffio yn unrhyw un o swyddfeydd y gwledydd, gan gynnwys Cymru.

Bydd y pwyllgor yn ymwybodol bod tîm Ofcom Cymru yn rheoli pob agwedd ar gylch gwaith Ofcom, ac mae'n rhoi mewnbwn a chynngor ar faterion fel y maen nhw'n berthnasol i Gymru i dimau polisi a phrosiectau ar draws Ofcom. Mae'r swyddogaeth hon yn cael ei hailadrodd yn yr Alban a Gogledd Iwerddon ac mae'r timau tua'r un maint ar draws y gwledydd. Mae Ofcom wedi parhau i weithio tuag at ein nod o 30% o gydweithwyr yn cael eu cyflogi y tu allan i Lundain erbyn 2026, ac mae nifer y cydweithwyr yn swyddfa Ofcom yng Nghaerdydd wedi cynyddu yn ystod y blynyddoedd diwethaf. Mae cydweithwyr o amrywiaeth ehangach o dimau wedi'u lleoli yng Nghaerdydd erbyn hyn, gan gynnwys cydweithwyr o dimau ar draws Ofcom – Rhwydwaith a Chyfathrebu, Ymchwil i'r Farchnad a Gwybodaeth am y Farchnad, Strategaeth a Diogelwch Ar-lein. Mae dau o raddedigion newydd ar ddechrau eu gyrfa wedi'u lleoli yng Nghaerdydd hefyd. Mae gennym ddigon o gapasiti yn ein swyddfa i gynyddu maint ein gweithlu yng Nghymru, ac rydym yn bwriadu cyflawni hyn yn raddol drwy gymysgedd o recriwtio sy'n niwtral o ran lleoliad, recriwtio penodol, a chymorth ar gyfer adleoli. Wrth gwrs, byddem yn falch o roi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r pwyllgor am y cynnydd a wnaed o ran cynyddu ein presenoldeb yng Nghymru.

Gobeithio y bydd yr ymateb hwn i argymhellion y Pwyllgor yn ddefnyddiol i chi. Cysylltwch â ni os bydd unrhyw beth yn parhau i fod yn aneglur.

Yn gywir,

Yan,

MICHAEL GRADE

(Lord Grade of Yarmouth)